

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 6ης Απριλίου 2017¹

Υπόθεση C-348/16

Moussa Sacko

κατά

Commissione Territoriale per il riconoscimento della Protezione internazionale di Milano

[αίτηση του Tribunale di Μιλάνο (πρωτοδικείο Μιλάνο, Ιταλία)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Άσυλο – Ερμηνεία των άρθρων 12, 14, 31 και 46 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Διοικητική απόφαση που, κατόπιν ακρόασης του ενδιαφερομένου, απορρίπτει αίτηση περί χορηγήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα – Δυνατότητα απορρίψεως της ένδικης προσφυγής ως απαράδεκτης χωρίς ακρόαση του ενδιαφερομένου»

1. Για πρώτη φορά (εάν δεν απατώμαι) ζητείται από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν η οδηγία 2013/32/ΕΕ² συμβιβάζεται με εθνική νομοθεσία η οποία επιτρέπει να κρίνεται αμέσως ως απαράδεκτη ή να απορρίπτεται ένδικη προσφυγή αιτούντος άσυλο κατά της απορρίψεως της αιτήσεώς του για χορήγηση διεθνούς προστασίας.

2. Το αιτούν δικαστήριο διαβεβαιώνει ότι εν προκειμένω η προσφυγή του αιτηθέντος τη χορήγηση ασύλου είναι «προδήλως αβάσιμη» και ότι «η απορριπτική απόφαση της διοικητικής αρχής» επί της αιτήσεώς του «δεν μπορεί, επομένως, να ακυρωθεί». Καίτοι, στην περίπτωση αυτή, η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει αμέσως ως απαράδεκτη ή να απορρίψει την προσφυγή, υπάρχουν αμφιβολίες για το κατά πόσον η λύση αυτή συνάδει με την οδηγία 2013/32. Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν η άμεση απόρριψη στερεί, στην πραγματικότητα, από τον αιτούντα το κατοχυρούμενο στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας δικαίωμα πραγματικής προσφυγής.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

² Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60) (στο εξής: οδηγία 2013/32).

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

Οδηγία 2013/32

3. Βάσει του άρθρου της 1, σκοπός της οδηγίας 2013/32 είναι η «θέσπιση κοινών διαδικασιών για τη χορήγηση και ανάκληση της διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2011/95/ΕΕ»³.

4. Στη δέκατη όγδοη, στην εικοστή και στην εξηκοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2013/32 προβλέπονται τα εξής:

«(18) Είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων διεθνή προστασία να λαμβάνεται απόφαση επί των αιτήσεων το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης.

«(20) Σε αυστηρά καθορισμένες περιστάσεις, όταν η αίτηση είναι πιθανώς αβάσιμη ή όταν υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία εξέτασης, ιδίως με την πρόβλεψη μικρότερων αλλά εύλογων προθεσμιών για ορισμένα διαδικαστικά βήματα, με την επιφύλαξη διεξαγωγής επαρκούς και πλήρους εξέτασης και εφόσον ο αιτών έχει πραγματικά πρόσβαση σε βασικές αρχές και εγγυήσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

(60) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία σκοπεύει να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων 1, 4 18, 19, 21, 23, 24 και 47 του Χάρτη και πρέπει να εφαρμοστεί [σύμφωνα με τα ανωτέρω].»

5. Κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32 νοείται ως:

«αιτών: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί ακόμη [οριστική] απόφαση».

6. Το άρθρο 12, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II («Βασικές αρχές και εγγυήσεις»), ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη, με τις διαδικασίες του κεφαλαίου III, μεριμνούν ώστε να παρέχονται σε όλους τους αιτούντες οι ακόλουθες εγγυήσεις:

α) να ενημερώνονται, σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, για τη διαδικασία που ακολουθείται και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους κατά τη διαδικασία καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους και της μη συνεργασίας με τις αρχές [...]

[...]

3 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9) (στο εξής: οδηγία 2011/95).

- δ) οι ίδιοι και, εάν απαιτείται, οι νομικοί ή άλλοι σύμβουλοί τους [...] να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο β) και στις πληροφορίες που παρέχουν οι εμπειρογνώμονες σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο δ), όταν η αποφαινόμενη αρχή συνεκτιμά τις εν λόγω πληροφορίες για να λάβει απόφαση επί της αίτησής τους·
- ε) να τους κοινοποιείται σε εύλογο χρόνο η απόφαση της αποφαινόμενης αρχής για την αίτηση [...].
- στ) να ενημερώνονται σχετικά με το αποτέλεσμα της απόφασης της αποφαινόμενης αρχής σε γλώσσα που κατανοούν ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν εάν δεν τους παρέχει συνδρομή ή εκπροσώπηση νομικός ή άλλος σύμβουλος. Η παρεχόμενη ενημέρωση περιλαμβάνει πληροφορίες για τη δυνατότητα προσβολής αρνητικής απόφασης [...].

2. Τα κράτη μέλη, τηρώντας τις διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο IV, μεριμνούν ώστε όλοι οι αιτούντες να απολαμβάνουν εγγυήσεων ισοδύναμων με εκείνες που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 στοιχεία β) έως ε).»

7. Το άρθρο 14 (το οποίο επιγράφεται «Προσωπική συνέντευξη») ορίζει στην παράγραφο του 1 τα εξής:

«Πριν από τη λήψη απόφασης από την αποφαινόμενη αρχή πρέπει να παρέχεται στον αιτούντα η ευκαιρία προσωπικής συνέντευξης σχετικά με την αίτηση διεθνούς προστασίας του [...].»

8. Το άρθρο 17 (που φέρει τον τίτλο «Έκθεση και καταγραφή των προσωπικών συνεντεύξεων») έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε για κάθε προσωπική συνέντευξη είτε να συντάσσεται διεξοδική και εμπεριστατωμένη έκθεση που να περιλαμβάνει όλα τα ουσιώδη στοιχεία είτε να γίνεται απομαγνητοφώνηση.

2. Τα κράτη μέλη μπορεί να προβλέπουν την ακουστική ή οπτικοακουστική καταγραφή της προσωπικής συνέντευξης. Σε περίπτωση που γίνεται τέτοια καταγραφή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η καταγραφή ή το κείμενο της απομαγνητοφώνησης να διατίθενται σε σχέση με το φάκελο του αιτούντος.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο αιτών να έχει την ευκαιρία να διατυπώσει τυχόν παρατηρήσεις και/ή να παράσχει διευκρινίσεις προφορικά και/ή γραπτώς σε σχέση με τυχόν εσφαλμένες μεταφράσεις ή παρερμηνείες που περιλαμβάνονται στην έκθεση ή στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης, στο τέλος της προσωπικής συνέντευξης ή εντός καθορισμένου χρονικού ορίου πριν λάβει απόφαση η αποφαινόμενη αρχή. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο αιτών να ενημερώνεται πλήρως για το περιεχόμενο της έκθεσης ή για ουσιώδη στοιχεία του κειμένου της απομαγνητοφώνησης με τη συνδρομή διερμηνέα εάν είναι απαραίτητο. Κατόπιν, τα κράτη μέλη ζητούν από τον αιτούντα να επιβεβαιώσει ότι το περιεχόμενο της έκθεσης ή του κειμένου της απομαγνητοφώνησης αντικατοπτρίζει σωστά τη[ν εν] λόγω συνέντευξη.

[...]

5. Οι αιτούντες και οι νομικοί ή άλλοι σύμβουλοι [...] έχουν πρόσβαση στην έκθεση ή στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης και, ενδεχομένως, στην καταγραφή, πριν λάβει απόφαση η αποφαινόμενη αρχή.

[...]»

9. Υπό τον τίτλο «Διαδικασία εξέτασης», το άρθρο 31, με το οποίο αρχίζει το κεφάλαιο III («Διαδικασίες σε πρώτο βαθμό»), ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξετάζουν τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο διαδικασίας εξέτασης σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η διαδικασία εξέτασης ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατό με την επιφύλαξη κατάλληλης και πλήρους εξέτασης.

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η διαδικασία εξέτασης ολοκληρώνεται εντός έξι μηνών από την κατάθεση της αίτησης.

[...]Τα κράτη μέλη δύνανται να παρατείνουν την προθεσμία των έξι μηνών που ορίζεται στην παρούσα παράγραφο για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από εννέα επιπλέον μήνες, σε περιπτώσεις στις οποίες:

- α) ανακύπτουν περίπλοκα ουσιαστικά και/ή νομικά ζητήματα·
- β) μεγάλος αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών αιτούνται ταυτόχρονα διεθνή προστασία, γεγονός που καθιστά στην πράξη πολύ δύσκολη την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός της προθεσμίας των έξι μηνών·
- γ) η καθυστέρηση μπορεί να αποδοθεί σαφώς στη μη συμμόρφωση του αιτούντος με τις υποχρεώσεις του δυνάμει του άρθρου 13.

[...]

8. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι μια διαδικασία εξέτασης σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II μπορεί να επιταχυνθεί και/ή να διενεργηθεί στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 43, εφόσον:

- α) ο αιτών, κατά την υποβολή της αίτησης και την παρουσίαση των περιστατικών, απλώς έθεσε θέματα τα οποία είναι άνευ σημασίας για την εξέταση του εάν πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας [...]· ή
- β) ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής κατά την έννοια της οδηγίας αυτής· ή
- γ) ο αιτών παραπλάνησε τις αρχές με την παρουσίαση ψευδών πληροφοριών ή εγγράφων ή με την απόκρυψη σχετικών πληροφοριών ή εγγράφων όσον αφορά την ταυτότητα και/ή την ιθαγένειά του, που μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την απόφαση· ή
- δ) είναι πιθανόν ότι ο αιτών έχει καταστρέψει ή πετάξει κακόπιστα έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο που θα βοηθούσε στον προσδιορισμό της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του· ή
- ε) ο αιτών έχει παρουσιάσει προδήλως ασυνεπείς και αντιφατικές πληροφορίες, ή σαφώς ψευδείς ή προφανώς απίθανες πληροφορίες οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με επαρκώς τεκμηριωμένες πληροφορίες της χώρας καταγωγής, καθιστώντας έτσι σαφώς μη πειστική τη δήλωσή του ως προς το εάν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας [...]· ή
- στ) ο αιτών έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας, η οποία είναι απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 5· ή

- ζ) ο αιτών υποβάλει την αίτηση μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης που θα οδηγούσε στην απομάκρυνσή του· ή
- η) ο αιτών εισήλθε παράνομα στο έδαφος του κράτους μέλους ή παρέτεινε παράνομα τη διαμονή του και, χωρίς σοβαρό λόγο, δεν παρουσιάσθηκε στις αρχές ή δεν υπέβαλε αίτηση για διεθνή προστασία το συντομότερο δυνατό, δεδομένων των συνθηκών της εισόδου του· ή
- θ) ο αιτών αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωση λήψης των δακτυλικών αποτυπωμάτων του [...]· ή
- ι) ο αιτών ενδέχεται, για σοβαρούς λόγους, να θεωρείται ότι συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη του κράτους μέλους, ή έχει απελαθεί διά της βίας για σοβαρούς λόγους δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας τάξης δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

9. Τα κράτη μέλη ορίζουν προθεσμίες για την έκδοση απόφασης κατά την πρωτοβάθμια διαδικασία σύμφωνα με την παράγραφο 8. Οι προθεσμίες αυτές είναι εύλογες.

[...]»

10. Το άρθρο 32, παράγραφος 2, της οδηγίας έχει ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αβάσιμων αιτήσεων για τις οποίες ισχύουν οποιεσδήποτε από τις περιστάσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 31 παράγραφος 8, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να θεωρούν μια αίτηση προδήλως αβάσιμη, εφόσον λαμβάνει το χαρακτηρισμό αυτό στην εθνική νομοθεσία.»

11. Το κεφάλαιο V («Διαδικασίες άσκησης ένδικου [βοηθήματος]») της οδηγίας 2013/32 περιλαμβάνει ένα και μόνον άρθρο (άρθρο 46), το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής» και προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

α) απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων:

- i) με τις οποίες κρίνουν αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και/ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας,
- ii) με τις οποίες η αίτηση κρίνεται ως απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2,
- iii) που λαμβάνονται στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης κράτους μέλους όπως περιγράφεται στο άρθρο 43 παράγραφος 1,
- iv) να μη διεξαχθεί εξέταση σύμφωνα με το άρθρο 39.

β) άρνηση να αρχίσει εκ νέου η εξέταση της αίτησης η οποία σταμάτησε σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28.

γ) απόφαση ανάκλησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 45.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα τα οποία έχει αναγνωρίσει η αποφαινόμενη αρχή ότι πληρούν τις προϋποθέσεις επικουρικής προστασίας να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής δυνάμει της παραγράφου 1 έναντι της απόφασης που κρίνει αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα.

[...]

3. Προκειμένου να τηρούν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πραγματική προσφυγή να εξασφαλίζει πλήρη και *ex nunc* εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2011/95/ΕΕ, τουλάχιστον κατά τις διαδικασίες άσκησης ένδικου [βοηθήματος] ενώπιον πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

4. Τα κράτη μέλη ορίζουν εύλογες προθεσμίες και θεσπίζουν τις λοιπές απαιτούμενες διατάξεις για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής από τον αιτούντα σύμφωνα με την παράγραφο 1. Οι προθεσμίες δεν καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος.

Τα κράτη μέλη δύνανται επίσης να προβλέπουν αυτεπάγγελτη επανεξέταση των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 43.

[...]»

B. Το εθνικό δίκαιο

12. Κατά την απόφαση περί παραπομπής, το ιταλικό δίκαιο προβλέπει, στον τομέα της διεθνούς προστασίας, ένα διοικητικό στάδιο –κατά το οποίο επιτροπή ειδικών εξετάζει τις αιτήσεις κατόπιν συνεντεύξεως του αιτούντος– και ένα δικαστικό στάδιο –κατά το οποίο ο αιτών του οποίου η αίτηση απορρίφθηκε μπορεί να προσβάλει τη σχετική απόφαση του διοικητικού οργάνου.

13. Το άρθρο 19 του Decreto Legislativo [νομοθετικού διατάγματος] 150 του 2011⁴, όπως τροποποιήθηκε με το Decreto Legislativo 142 του 2015⁵, ορίζει τα εξής:

«1. Οι διαφορές που έχουν ως αντικείμενο τις προσφυγές που ασκούνται κατά των προβλεπόμενων στο άρθρο 35 του Decreto Legislativo 25, της 28ης Ιανουαρίου 2008, αποφάσεων εκδικάζονται με την επείγουσα διαδικασία, εκτός εάν ορίζεται άλλως στο παρόν άρθρο.

[...]

3. Επί ποινή απαραδέκτου, η προσφυγή ασκείται εντός τριάντα ημερών από της κοινοποίησεως της αποφάσεως ή εντός εξήντα ημερών, εάν ο αιτών διαμένει στο εξωτερικό. [...].

4. Η προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες ασκείται:

[...]

b) κατά αποφάσεως με την οποία η αίτηση χορηγήσεως διεθνούς προστασίας κηρύσσεται απαράδεκτη·

c) κατά αποφάσεως με την οποία η αίτηση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη [...].

4 Decreto Legislativo «Disposizioni complementari al codice di procedura civile in materia di riduzioni e semplificazione dei procedimenti civile di cognizione, ai sensi dell'articolo 54 della legge 18 giugno 2009, n.º 69» (Συμπληρωματικές διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας όσον αφορά τη μείωση και την απλούστευση των αστικών διαγνωστικών δικών, κατά την έννοια του άρθρου 54 του νόμου 69 της 18ης Ιουνίου 2009), *GURI* αριθ. 220, της 21ης Σεπτεμβρίου 2011.

5 Decreto Legislativo «Attuazione della direttiva 2013/33/UE recante norme relative all'accoglienza dei richiedenti protezione internazionale, nonché della direttiva 2013/32/UE, recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di protezione internazionale» (Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2013/33/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, καθώς και της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας) *GURI* αριθ. 214, της 15ης Σεπτεμβρίου 2015.

[...]

6. Ο γραμματέας κοινοποιεί την προσφυγή και την πράξη ορισμού δικασίμου στον ενδιαφερόμενο και στο υπουργείο Εσωτερικών [...] καθώς και στην εισαγγελική αρχή.

[...]

8. Η επιτροπή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να καταθέσει κάθε πράξη και αποδεικτικό έγγραφο που κρίνει ως απαραίτητα για τους σκοπούς της διεξαγωγής αποδείξεων, ο δε δικαστής δύναται να προβεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, στις απαραίτητες για την επίλυση της διαφοράς ανακριτικές πράξεις.

9. Εντός έξι μηνών από της ασκήσεως της προσφυγής, το δικαστήριο αποφαινεται, βάσει των στοιχείων τα οποία υφίσταντο κατά τον χρόνο της αποφάσεως, με διάταξη με την οποία απορρίπτει την προσφυγή ή χορηγεί στον προσφεύγοντα καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία.

[...]»

II. Πραγματικά περιστατικά και πορεία της διαδικασίας της κύριας δίκης

14. Στις 20 Μαρτίου 2015, ο M. Sacko έφθασε στην Ιταλία από το Μάλι και υπέβαλε αίτηση ασύλου. Στις 10 Μαρτίου 2016, ο εν λόγω αιτών ακούστηκε προσωπικώς από την Commissione Territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale (κατά τόπον αρμόδια επιτροπή για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, στο εξής: τοπική επιτροπή).

15. Στις 5 Απριλίου 2016, η τοπική επιτροπή γνωστοποίησε στον M. Sacko ότι απέρριπτε την αίτησή του περί χορηγήσεως διεθνούς προστασίας και ότι, επομένως, δεν του χορηγούσε καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία. Αιτιολόγησε την απόφασή της με το σκεπτικό ότι η αίτηση είχε υποβληθεί για οικονομικούς και μόνο λόγους, χωρίς να προκύπτει *fumus persecutionis* [εις βάρος του μεροληπτική δίωξη].

16. Στις 3 Μαΐου 2016, ο M. Sacko προσέφυγε κατά της αποφάσεως της τοπικής επιτροπής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Επανέλαβε τους λόγους που είχε εκθέσει στην αρχική αίτησή του και επικαλέστηκε, με γενικό τρόπο, την κατάσταση στο Μάλι, χωρίς να τη συσχετίσει καθ' οιονδήποτε τρόπο με τις ειδικές προσωπικές συνθήκες του.

17. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη. Κατά το αιτούν δικαστήριο, «διαπιστώθηκε (και επιβεβαιώθηκε κατόπιν της εξετάσεως) ότι ο M. Sacko υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας λόγω της καταστάσεως απόλυτης ένδειας στην οποία είχε περιέλθει. Η απλή κατάσταση ένδειας δεν νομιμοποιεί ούτε τη χορήγηση των μέτρων που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, δηλαδή της επονομαζόμενης ανθρωπιστικής προστασίας [...]. Συνεπώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί αμέσως, χωρίς νέα ακρόαση του αιτούντος».

18. Κατά το αιτούν δικαστήριο, αν ο αιτών ακούστηκε κατά το διοικητικό στάδιο, η ένδικη προσφυγή του μπορεί να απορριφθεί ή να γίνει δεκτή χωρίς να απαιτείται νέα ακρόαση. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη ερμηνεία επικυρώθηκε από το Suprema Corte di Cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία), διά παραπομπής στην επικαιροποιημένη διάταξη του άρθρου 19 του Decreto Legislativo 150 του 2011.

19. Κατά την απόφαση περί παραπομπής, με το άρθρο 19, παράγραφος 9, του Decreto Legislativo 150 του 2011 θεσπίζεται μια εναλλακτική «νέα διαδικασία λήψεως αποφάσεων», ήτοι «η άμεση έκδοση αποφάσεως» βάσει των «υφιστάμενων κατά τον χρόνο της αποφάσεως στοιχείων». Αυτό σημαίνει ότι, εναλλακτικώς προς τη διαδικασία του άρθρου 19, παράγραφος 6, το δικαστήριο μπορεί να δεχθεί ή να απορρίψει αμέσως την προσφυγή, ιδίως εάν εκτιμά ότι τα υφιστάμενα στοιχεία οδηγούν σε λύση η οποία δεν θα μεταβαλλόταν με νέα συνέντευξη του αιτούντος.

20. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης της εθνικής ρυθμίσεως η οποία του επιτρέπει να κρίνει ως απαράδεκτη ή να απορρίψει την προσφυγή χωρίς προηγούμενη ακρόαση και, για τον λόγο αυτό, υποβάλλει το παρόν προδικαστικό ερώτημα.

III. Προδικαστικό ερώτημα

21. Το προδικαστικό ερώτημα, το οποίο καταχωρίστηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Ιουνίου 2016, έχει ως εξής:

«Έχει η οδηγία 2013/32/ΕΕ (ιδίως τα άρθρα 12, 14, 31 και 46 αυτής) την έννοια ότι επιτρέπει διαδικασία, όπως η ιταλική διαδικασία (που προβλέπεται από το άρθρο 19, παράγραφος 9, του Decreto Legislativo 150/2011) με την οποία παρέχεται στη δικαστική αρχή που επιλαμβάνεται της προσφυγής αιτούντος άσυλο –του οποίου η αίτηση απορρίφθηκε κατόπιν πλήρους εξετάσεως, συμπεριλαμβανομένης ακροάσεως, από την αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου διοικητική αρχή– η δυνατότητα να απορρίψει την προσφυγή αμέσως, χωρίς να υποχρεούται να προβεί σε νέα ακρόαση του αιτούντος, στην περίπτωση που η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη και η απορριπτική απόφαση της διοικητικής αρχής δεν φαίνεται, επομένως, να μπορεί να ανατραπεί;»

IV. Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και επιχειρήματα των διαδίκων

22. Εκτός από τον M. Sacko και την Ιταλική Κυβέρνηση, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν επίσης η Βελγική, η Τσεχική, η Γαλλική, η Ουγγρική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Δεν κρίθηκε απαραίτητη η διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

23. Κατά τον M. Sacko, το άρθρο 19, παράγραφος 9, του Decreto Legislativo 150 του 2011 δεν επιτρέπει την άμεση απόρριψη ένδικης προσφυγής, άνευ ακροάσεως, αλλά απαιτεί μόνο, προς όφελος του αιτούντος, να εξεταστεί και να κριθεί ταχέως η προσφυγή του, χωρίς να θίγονται οι εγγενείς στο δικαίωμα πραγματικής προσφυγής εγγυήσεις. Κατ' αυτόν, το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 δεν επιτρέπει να παραλείπεται, χάριν της ταχείας διεκπεραιώσεως της διαδικασίας, η εξέταση επί της ουσίας ούτε η ακρόαση του αιτούντος προς αξιολόγηση των περιστάσεων που συντρέχουν στην περίπτωση του.

24. Τα κράτη μέλη τα οποία παρέστησαν στη διαδικασία συμφωνούν ότι, καίτοι η ακρόαση του αιτούντος είναι υποχρεωτική στο διοικητικό στάδιο, μπορεί να καταργηθεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, κατά το δικαστικό στάδιο.

25. Αυτή η σύμπτωση απόψεων μεταξύ των κρατών μελών εμφανίζει παρ' όλ' αυτά κάποιες διαφοροποιήσεις.

26. Συγκεκριμένα, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 19 του Decreto Legislativo 150 του 2011 καθιερώνει διαδικασία η οποία, καίτοι δεν προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα ακροάσεως, συνιστά πραγματική προσφυγή και δεν εμποδίζει το δικαστήριο να λάβει, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, αιτιολογημένα απόφαση περί ακροάσεως του αιτούντος.

27. Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, ούτε η οδηγία 2013/32 ούτε οι γενικές αρχές της Ένωσης όσον αφορά τη δίκαιη δίκη επιβάλλουν γενικευμένως και αδιακρίτως την υποχρέωση διεξαγωγής ακροάσεως κατά το δικαστικό στάδιο. Άλλωστε, το δικαστικό στάδιο πρέπει να ολοκληρώνεται εντός εύλογης προθεσμίας.

28. Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, ανεξάρτητα από το κατά πόσον η αίτηση ή η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμες, η οδηγία 2013/32 δεν απαιτεί τη διεξαγωγή ακροάσεως κατά το δικαστικό στάδιο. Λαμβανομένων υπόψη των εγγυήσεων που παρέχονται στην οδηγία για τη διασφάλιση της απομαγνητοφωνήσεως της συνεντεύξεως που πραγματοποιείται κατά το διοικητικό στάδιο, ο Ευρωπαίος νομοθέτης εκτίμησε (ευλόγως) ότι δεν είναι σκόπιμο να απαιτείται η διεξαγωγή δεύτερης ακροάσεως στο δικαστικό στάδιο για την εξασφάλιση διεξοδικής εξετάσεως των πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία επικαλείται ο αιτών.

29. Κατά την Τσεχική Κυβέρνηση, το δικαίωμα ακροάσεως ασκείται κατά το διοικητικό στάδιο της διαδικασίας, χωρίς να συνάγεται από το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 ούτε από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής επιβάλλει, σε κάθε περίπτωση, τη διεξαγωγή δεύτερης συνεντεύξεως, πολλώ δε μάλλον όταν η ένδικη προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη. Κάθε άλλη ερμηνεία θα παρέτεινε απλώς με τεχνητό τρόπο τη διαδικασία.

30. Η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι συνάγεται σαφώς, τόσο από την οικονομία της οδηγίας 2013/32 όσο και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, ότι η ακρόαση του ενδιαφερομένου στο δικαστικό στάδιο δεν είναι υποχρεωτική και ότι η πρόβλεψή της επαφίεται στα κράτη μέλη, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτοτέλει. Επιπλέον, η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι θα ήταν άστοχη η επίκληση της αρχής της ισοδυναμίας, δεδομένης της ανυπαρξίας ανάλογης προσφυγής του εσωτερικού δικαίου. Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας εγγυήσεις πρέπει να γίνονται σεβαστές σε κάθε περίπτωση, μεταξύ άλλων σε περίπτωση απορρίψεως της προσφυγής ως απαράδεκτης χωρίς προηγούμενη ακρόαση, εφόσον ο τελευταίος αυτός τύπος δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την τήρηση των εν λόγω εγγυήσεων.

31. Η Ουγγρική Κυβέρνηση παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία 2008/115/ΕΚ⁶. Υποστηρίζει ότι η διεξαγωγή ακροάσεως κατά το δικαστικό στάδιο δεν είναι υποχρεωτική και μπορεί να παραλειφθεί σε περιπτώσεις όπως αυτή της διαφοράς της κύριας δίκης. Σε κάθε περίπτωση, η ιταλική νομοθεσία είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης εφόσον δεν αποκλείει τη δυνατότητα του δικαστηρίου να ακούσει τον αιτούντα, εάν το κρίνει απαραίτητο.

32. Η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η δυνατότητα ακροάσεως κατά το δικαστικό στάδιο αποτελεί ευχέρεια των κρατών μελών, τα οποία υποχρεούνται να σέβονται τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, καθώς και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής. Κατά την Πολωνική Κυβέρνηση, οι εν λόγω αρχές δεν τίγονται, καταρχήν, από την ενδεχόμενη απόρριψη της ένδικης προσφυγής χωρίς προηγούμενη ακρόαση, εφόσον ο αιτών ακούστηκε κατά το διοικητικό στάδιο. Επιπλέον, εξυπηρετείται κατ' αυτόν τον τρόπο ο επιδιωκόμενος με την οδηγία 2013/32 σκοπός της ταχείας διεκπεραιώσεως.

⁶ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98).

33. Κατά την Επιτροπή, κανένας κανόνας της Ένωσης δεν καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να διασφαλίζεται το δικαίωμα ακροάσεως σε διαδικασία. Απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη να καθορίσει τις προϋποθέσεις αυτές, διασφαλίζοντας την τήρηση των αρχών της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, για να κριθεί κατά πόσον είναι υποχρεωτική η διεξαγωγή ακροάσεως κατά το δικαστικό στάδιο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας ασύλου στο σύνολό της και οι περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογούν τη μη τήρηση ενός τέτοιου τύπου.

34. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ), το δικαίωμα ακροάσεως αποτελεί γενική αρχή, η οποία μπορεί να μην τηρείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Το γεγονός ότι η διοικητική αρχή απέρριψε την αίτηση ως προδήλως αβάσιμη δεν συνιστά τέτοια περίπτωση. Τέτοιες περιστάσεις δεν συνιστούν ούτε η επιβράδυνση της διαδικασίας ούτε τα πρόσθετα έξοδα χρηματοδότησεως που συνεπάγεται η διεξαγωγή ακροάσεως.

35. Εν κατακλείδι, κατά την Επιτροπή, η ακρόαση πρέπει να αποτελεί τον κανόνα, αν και όχι κανόνα με απόλυτη ισχύ. Κατ' εξαίρεση, όταν η αίτηση ασύλου βασίζεται σε οικονομικούς και μόνο λόγους, τα πραγματικά περιστατικά είναι απλά και δεν αμφισβητούνται και έχουν τηρηθεί οι δέουσες εγγυήσεις κατά το διοικητικό στάδιο, η εξαίρεση από τον εν λόγω κανόνα ανταποκρίνεται στον σκοπό της ταχείας διεκπεραιώσεως που προβλέπεται στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2013/32.

V. Εκτίμηση

36. Το ερώτημα που υποβάλλει το Tribunale di Milano (πρωτοδικείο Μιλάνο) είναι, εκ πρώτης όψεως, πολύ συγκεκριμένο: ζητείται να διευκρινιστεί εάν συνάδει με την οδηγία 2013/32 εθνική νομοθεσία η οποία επιτρέπει να κρίνονται αμέσως ως απαράδεκτες ή να απορρίπτονται οι ένδικες προσφυγές που ασκούνται κατά της διοικητικής αποφάσεως που απορρίπτει τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας.

37. Κατά την ανάπτυξη όμως του σκεπτικού του, το ερώτημα αποδεικνύεται ότι παρουσιάζει κάπως μεγαλύτερη πολυπλοκότητα. Στην πραγματικότητα, οι αμφιβολίες δεν φαίνεται να αφορούν γενικώς το «δικαίωμα ακροάσεως», αλλά μια ειδική έκφανση ή παραλλαγή του εν λόγω δικαιώματος, η οποία αφορά το «δικαίωμα συνεντεύξεως» ή «προσωπικής ακροάσεως»⁷.

38. Το ερώτημα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο επικεντρώνεται στην ενδεχόμενη αναγκαιότητα μιας νέας *προσωπικής* ακροάσεως του αιτούντος άσυλο στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας με την οποία αυτός προσβάλλει τη διοικητική απόρριψη της αιτήσεώς του.

39. Όπως θα επιχειρήσω να εξηγήσω εν συνεχεία, το «δικαίωμα προσωπικής ακροάσεως», ως ειδικότερη έκφανση του γενικότερου «δικαιώματος ακροάσεως», ευρίσκει τη θέση του στο διοικητικό στάδιο της διαδικασίας ασύλου. Στο δικαστικό στάδιο όμως ισχύει το δικαίωμα του προσφεύγοντος να εκθέσει ενώπιον του δικαστηρίου τα επιχειρήματα που υποστηρίζουν το αίτημά του (και, στον βαθμό αυτό, να ακουστεί), δικαίωμα το οποίο δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το δικαίωμα *προσωπικής* ακροάσεως.

⁷ Ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi επισήμανε τις σημασιολογικές (και μεταφραστικές) δυσκολίες των ως άνω εκφράσεων στις προτάσεις του στην υπόθεση M. (C-560/14, EU:C:2016:320, υποσημείωση 6): «Στην ιταλική έκδοση της νομολογίας του Δικαστηρίου, χρησιμοποιείται ενίοτε ο όρος “diritto al contraddittorio” [βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, M. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψεις 82, 85 και 87)], ενώ σε άλλες περιπτώσεις χρησιμοποιείται ο όρος “diritto di essere sentiti” [βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψεις 27, 28 και 32), ή της 17ης Μαρτίου 2016, Bensada Benallal (C-161/15, EU:C:2016:175, σκέψεις 21 και 35)] και άλλοτε ακόμα και ο όρος “diritto di essere ascoltato” [βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Boudjlida C-249/13, EU:C:2014:2431, σκέψεις 1, 28 και 30)]· αυτός ο τελευταίος όρος ανάγεται σε εκείνον που χρησιμοποιείται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντιστοιχεί κατά κυριολεξία στους προαναφερθέντες όρους της γαλλικής, αγγλικής, γερμανικής και ισπανικής έκδοσης. Το εν λόγω δικαίωμα, το οποίο ανατρέχει στα λατινικά “audi alteram partem” ή “audiatur et altera pars”, συνιστά δικονομικό δικαίωμα, έκφραση του γενικότερου δικαιώματος άμυνας [...].»

40. Ούτε το αιτούν δικαστήριο ούτε οι κυβερνήσεις που υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις αμφισβallestουν ότι η διαδικασία της προσωπικής συνεντεύξεως του αιτούντος δεν μπορεί να παραλειφθεί κατά το διοικητικό στάδιο.

41. Συγκεκριμένα, το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 προβλέπει σαφώς ότι, στο διοικητικό στάδιο, πρέπει να παρέχεται «στον αιτούντα η ευκαιρία προσωπικής συνέντευξης σχετικά με την αίτηση διεθνούς προστασίας του»⁸. Αυτό συνέβη στην περίπτωση του M. Sacko, που έτυχε προσωπικής συνεντεύξεως από την τοπική επιτροπή.

42. Πάντως, το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32, με αντικείμενο τις διαδικασίες ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος κατά της απορρίψεως της αιτήσεως, δεν προβλέπει τη διεξαγωγή της εν λόγω συνεντεύξεως. Η εν λόγω διάταξη εγγυάται το «δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου» (παράγραφοι 1 και 2) το οποίο «εξασφαλίζει πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων» (παράγραφος 3). Επιπλέον, το άρθρο 46 προβλέπει ότι η εκδίκαση της προσφυγής πρέπει να πραγματοποιείται εντός εύλογων προθεσμιών, οι οποίες δεν καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση του σχετικού δικαιώματος (παράγραφος 4) και ότι η προσφυγή έχει, καταρχήν, ανασταλτικό αποτέλεσμα (παράγραφος 5). Ουδόλως όμως προβλέπει ότι οι εν λόγω ένδικες διαδικασίες πρέπει να περιλαμβάνουν προσωπική συνέντευξη του αιτούντος.

43. Επιπλέον, το άρθρο 46, παράγραφος 4, της οδηγίας 2013/32 όχι μόνον αναθέτει στα κράτη μέλη να ορίζουν «εύλογες προθεσμίες» για την προσφυγή κατά των αποφάσεων της παραγράφου του 1, αλλά επιπλέον επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν «τις λοιπές απαιτούμενες διατάξεις» για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής από τον αιτούντα κατά των αποφάσεων αυτών.

44. Στο ως άνω πλαίσιο, η διαμόρφωση των διαδικασιών ένδικης προσφυγής κατά των διοικητικών αποφάσεων απορρίψεως αιτήσεων ασύλου εμπίπτει στη δικονομική αυτοτέλεια των κρατών μελών⁹. Εντούτοις, η ελευθερία καθορισμού των δικονομικών κανόνων που κρίνουν κατάλληλους δεν είναι απόλυτη, δεδομένου ότι εξαρτάται από περιοριστική υποχρέωση επιτεύξεως αποτελέσματος: η εθνική διαδικασία πρέπει να διασφαλίζει, σε κάθε περίπτωση, προσφυγή η οποία εγγυάται αποτελεσματικά το κατά το άρθρο 47 του Χάρτη δικαίωμα πραγματικής προσφυγής.

45. Όπως επισημαίνεται στην εξηκοστή αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία 2013/32 «σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη», σκοπεύοντας να διασφαλίσει, ειδικότερα, «τον πλήρη σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και να προωθήσει την εφαρμογή», μεταξύ άλλων, του άρθρου 47 του Χάρτη, οπότε πρέπει «να εφαρμοστεί [σύμφωνα με τα ανωτέρω]»¹⁰.

⁸ Το άρθρο 34, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 επιβάλλει, επίσης, ρητώς υποχρέωση διεξαγωγής «προσωπικής συνέντευξης σχετικά με το παραδεκτό της αίτησης», όταν η αποφαινόμενη αρχή προτίθεται να την απορρίψει για κάποιον από τους λόγους του άρθρου 33 της οδηγίας.

⁹ Όπως υπενθυμίζει το Δικαστήριο στην απόφαση που εξέδωσε στις 17 Μαρτίου 2016 στην υπόθεση Bensada Benallal (C-161/15, EU:C:2016:175, σκέψη 24), «ελλείψει κανόνων της Ένωσης οι οποίοι να διέπουν ορισμένο ζήτημα, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να τους θεσπίσει, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, υπό τον όρο ωστόσο ότι οι κανόνες αυτοί δεν είναι λιγότερο ευμενείς από τους διέποντες παρόμοιες καταστάσεις που υπόκεινται στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, Eturas κ.λπ., C-74/14, EU:C:2016:42, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)».

¹⁰ Ως προς το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85/EK του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13), που συνιστά την αμέσως προγενέστερη του άρθρου 46 της οδηγίας 2013/32 διάταξη, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί στην απόφαση που εξέδωσε στις 17 Δεκεμβρίου 2015 στην υπόθεση Tall (C-239/14, EU:C:2015:824, σκέψη 51), ότι «τα χαρακτηριστικά της προσφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 39 της εν λόγω οδηγίας πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και κατά το οποίο κάθε πρόσωπο του οποίου εθίγησαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπει το εν λόγω άρθρο». Υπ' αυτήν την έννοια, βλ., αντί πολλών, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Abidida (C-562/13, EU:C:2014:2453, σκέψη 45).

46. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι «το δικαίωμα ακροάσεως αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας»¹¹ και ότι «εγγυάται σε όλους τη δυνατότητα να γνωστοποιούν λυσιτελώς την άποψή τους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν την έκδοση οποιασδήποτε αποφάσεως που θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά τους»¹².

47. Η θεωρητική αυτή γραμμή διακηρύχθηκε στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ ιδιωτών και διοικητικών αρχών και, ειδικότερα, στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών χορηγήσεως διεθνούς προστασίας¹³. Η μεταφορά της στον τομέα της ένδικης διαδικασίας αποτελεί μία από τις συνιστώσες του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, έκφανση του οποίου αποτελεί το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32.

48. Για να μπορεί να χαρακτηριστεί πραγματικό το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον της δικαστικής αρχής, «ο εθνικός δικαστής πρέπει να μπορεί να ελέγχει το βάσιμο των λόγων που οδήγησαν την αρμόδια διοικητική αρχή να κρίνει αβάσιμη ή καταχρηστική την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, χωρίς να ισχύει για τους λόγους αυτούς αμάχητο τεκμήριο νομιμότητας»¹⁴.

49. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το δικαίωμα ακροάσεως κατά το διοικητικό στάδιο της διαδικασίας περιλαμβάνει τη δυνατότητα του αιτούντος να απευθυνθεί, αυτοπροσώπως, στη δημόσια αρχή για να υπερασπιστεί τα δικαιώματα και τα συμφέροντά του, πριν η εν λόγω δημόσια αρχή εκδώσει απόφαση επί της αιτήσεως χορηγήσεως διεθνούς προστασίας¹⁵. Μετά την έκδοση της αποφάσεως, ενεργοποιείται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, εάν η αποφαινόμενη αρχή απορρίψει το αίτημα του αιτούντος.

50. Αυτή είναι ακριβώς η περίπτωση που μας απασχολεί εν προκειμένω: πρέπει να προσδιοριστούν οι όροι διεξαγωγής της διαδικασίας παροχής προσβάσεως στο δικαστήριο, το οποίο θα κρίνει, τελικώς, εάν είναι σύννομη η διοικητική απόρριψη της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

51. Στο πλαίσιο αυτό, ο πραγματικός χαρακτήρας της προσφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 διασφαλίζεται όταν ο προσφεύγων (κανονικά μέσω του δικηγόρου του ή άλλων νομικών συμβούλων) μπορεί να εκθέσει ενώπιον της δικαστικής αρχής τους λόγους για τους οποίους η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νομιμότητας και εφόσον το δικαστήριο είναι σε θέση να ελέγξει το βάσιμο της εν λόγω αποφάσεως.

11 Απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2017, M. (C-560/14, EU:C:2017:101, σκέψη 25), με παραπομπή στις αποφάσεις της 5ης Νοεμβρίου 2014, Mukarubega (C-166/13, EU:C:2014:2336, σκέψεις 49 και 50), και της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Boudjlida (C-249/13, EU:C:2014:2431, σκέψεις 39 και 40).

12 Απόφαση Mukarubega (C-166/13, EU:C:2014:2336, σκέψη 46). Με τον τρόπο αυτό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας Υ. Bot στις προτάσεις του στην υπόθεση M. (C-277/11, EU:C:2012:253, σημείο 81), παρέχεται η δυνατότητα «στην οικεία αρχή να λάβει υπόψη λυσιτελώς το σύνολο των συναφών στοιχείων».

13 Όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi στις προτάσεις του στην υπόθεση M. (C-560/14, EU:C:2016:320, σημείο 48), σε σχέση με την επικουρική προστασία: «δεδομένου του ιδιαίτερου χαρακτήρα και των σκοπών της διαδικασίας που προορίζεται να ελέγξει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, η αποτελεσματική πρόσβαση στα δικαιώματα που απορρέουν από το εν λόγω καθεστώς προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος είναι σε θέση να ασκήσει *ιδιαιτέρως αποτελεσματικά* το δικαίωμά του ακροάσεως κατά την εν λόγω διαδικασία. Συγκεκριμένα, μόνον εάν ο αιτών έχει την ευκαιρία να εκθέσει λυσιτελώς και αποτελεσματικώς την προσωπική του ιστορία και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εκτυλίσσεται, παραθέτοντας στην αρμόδια αρχή, πλήρως και καταλλήλως, όλα τα πραγματικά περιστατικά και τα στοιχεία που υποστηρίζουν την αίτησή του, θα έχει αποτελεσματική πρόσβαση στα δικαιώματα που απορρέουν από το εν λόγω καθεστώς, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2004/83». Η υπογράμμιση στο πρωτότυπο.

14 Απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, Samba Diouf (C-69/10, EU:C:2011:524, σκέψη 61).

15 Λαμβανομένης υπόψη της σπουδαιότητας των συμφερόντων που διακυβεύονται κατά το διοικητικό στάδιο της διαδικασίας, ο Ευρωπαίος νομοθέτης επέλεξε εύλογα ένα πρότυπο το οποίο προβλέπει τη διεξαγωγή προσωπικής συνεντεύξεως. Και πάλι κατά τη διατύπωση του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στις προτάσεις του στην υπόθεση M. (C-560/14, EU:C:2016:320, σημείο 58), «η αυτοπρόσωπη ακρόαση συνιστά την απόλυτη έκφραση του δικαιώματος ακροάσεως. Για τον αιτούντα, είναι η μοναδική ευκαιρία να παρουσιάσει αυτοπροσώπως την ιστορία του και να συνδιαλέχθει απευθείας με το πλέον κατάλληλο όργανο για να καταγράψει την προσωπική του κατάσταση».

52. Επομένως, η πρώτη προϋπόθεση είναι να μπορεί ο αιτών διεθνή προστασία (ή ενδεχομένως, το πρόσωπο που του παρέχει νομική συνδρομή ή νομικές συμβουλές ή το εκπροσωπεί δικαστικώς) να ασκήσει το δικαίωμα άμυνας με όλες τις δικονομικές εγγυήσεις που είναι εγγενείς στη δίκαιη δίκη. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το δικαστήριο θα έχει *ακούσει* τον αιτούντα, δεδομένου ότι θα του έχει παράσχει τη δυνατότητα να εκθέσει –όχι κατ' ανάγκη προφορικά, δεδομένου ότι οι δικονομικοί κανόνες ενδέχεται νομίμως να προβλέπουν μόνο γραπτές διαδικασίες– τα επιχειρήματα που κρίνει ως πρόσφορα για την υποστήριξη του αιτήματός του.

53. Το δικαίωμα όμως ακρόασης από τη δικαστική αρχή δεν περιλαμβάνει υποτιθέμενο «δικαίωμα συνεντεύξεως» στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας. Επαναλαμβάνω ότι περιλαμβάνει το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να εκθέσει ενώπιον του δικαστηρίου τους λόγους στους οποίους βασίζεται η προσφυγή κατά της διοικητικής αποφάσεως η οποία προσβάλλεται ως θίγουσα τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του ενδιαφερομένου, αλλά όχι το δικαίωμα αυτοπρόσωπης συνεντεύξεως από το δικαστήριο που ελέγχει τη διοικητική ενέργεια.

54. Η διαπίστωση αυτή πρέπει όμως αμέσως να σχετικοποιηθεί. Ειδικότερα, δεν πρέπει να θεωρείται ότι εμποδίζει τη λήψη από τον δικαστή ορισμένων αποδεικτικών μέτρων¹⁶, τόσο κατόπιν αιτήματος διαδίκου όσο και αυτεπαγγέλτως, όταν τούτο κρίνεται απαραίτητο για την καλύτερη απονομή της δικαιοσύνης. Σε αυτά συγκαταλέγεται η εξέταση του αιτούντος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

55. Βεβαίως, η εξέταση αυτή μπορεί να είναι πρόσφορη για την εκπλήρωση της επιταγής του άρθρου 46 της οδηγίας 2013/32, ήτοι, για τη διεξαγωγή, κατά την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, «πλήρους και *ex nunc* εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων».

56. Δεδομένου ότι, εν αντιθέσει προς το άρθρο 14 της οδηγίας 2013/32 σχετικά με το διοικητικό στάδιο, το άρθρο 46 της εν λόγω οδηγίας δεν προβλέπει ρητώς τον διαδικαστικό τύπο της διεξαγωγής προσωπικής συνεντεύξεως στην ένδικη διαδικασία, δεν είναι υποχρεωτικό να προβλέπεται τέτοιος τύπος στους δικονομικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας περί μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας.

57. Επιπλέον, το άρθρο 46 πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο του συστήματος εξετάσεως των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας που ρυθμίζεται από την οδηγία 2013/32, ήτοι, λαμβάνοντας υπόψη τη στενή σχέση της ένδικης προσφυγής με το διοικητικό στάδιο που προηγείται αυτής και κατά το οποίο πρέπει, υποχρεωτικώς, να ακουστεί ο αιτών άσυλο.

58. Αν το διοικητικό στάδιο έχει ορθώς διεξαχθεί, υπάρχουν αξιόπιστες αποδείξεις για τη συνέντευξη του αιτούντος¹⁷, στον οποίο θα έχει παρασχεθεί η δυνατότητα να συνεισφέρει στοιχεία και διευκρινίσεις ή να επιφέρει διορθώσεις στην έκθεση¹⁸. Δεδομένου ότι η εν λόγω έκθεση, ή το κείμενο της απομαγνητοφώνησεως της συνεντεύξεως, πρέπει να περιληφθούν στον φάκελο που τίθεται στη διάθεση του δικαστή, το περιεχόμενό τους θα πρέπει να συνιστά σημαντικό στοιχείο αξιολογήσεως για εκείνον που θα πρέπει να διενεργήσει την κατά το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32

16 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 19, παράγραφος 8, του επικαιροποιημένου κειμένου του Decreto Legislativo 150 της 2011, που παρατίθεται στο σημείο 13 των παρουσών προτάσεων, επιτρέπει στον εθνικό δικαστή να «προβεί, και αυτεπαγγέλτως, στις απαραίτητες για την επίλυση της διαφοράς ανακριτικές πράξεις».

17 Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32, «[τ]α κράτη μέλη μεριμνούν ώστε για κάθε προσωπική συνέντευξη είτε να συντάσσεται διεξοδική και εμπειριστάωμένη έκθεση που να περιλαμβάνει όλα τα ουσιώδη στοιχεία είτε να γίνεται απομαγνητοφώνηση». Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν «την ακουστική ή οπτικοακουστική καταγραφή της προσωπικής συνέντευξης», οπότε στην περίπτωση αυτή «μεριμνούν ώστε η καταγραφή ή το κείμενο της απομαγνητοφώνησης να διατίθενται σε σχέση με το φάκελο του αιτούντος».

18 Το άρθρο 17, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 παρέχει στον αιτούντα «την ευκαιρία να διατυπώσει τυχόν παρατηρήσεις και/ή να παράσχει διευκρινίσεις προφορικώς και/ή γραπτώς σε σχέση με τυχόν εσφαλμένες μεταφράσεις ή παρερμηνείες που περιλαμβάνονται στην έκθεση ή στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης, στο τέλος της προσωπικής συνέντευξης ή εντός καθορισμένου χρονικού ορίου πριν λάβει απόφαση η αποφαινόμενη αρχή». Για τον σκοπό αυτό, όπως επισημαίνεται στην εν λόγω παράγραφο 3, τα κράτη μέλη «μεριμνούν ώστε ο αιτών να ενημερώνεται πλήρως για το περιεχόμενο της έκθεσης ή για ουσιώδη στοιχεία του κειμένου της απομαγνητοφώνησης με τη συνδρομή διερμηνέα εάν είναι απαραίτητο. Κατόπιν, τα κράτη μέλη ζητούν από τον αιτούντα να επιβεβαιώσει ότι το περιεχόμενο της έκθεσης ή του κειμένου της απομαγνητοφώνησης αντικατοπτρίζει σωστά τη λόγω συνέντευξη».

«πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων». Σεβόμενη τη δικονομική αυτοτέλεια των κρατών μελών, η οδηγία δεν περιορίζει, περισσότερο από όσο προεκτέθηκε, την ελευθερία δράσεως του δικαστή, στη συνετή αξιολόγηση του οποίου επαφίεται το λεπτό έργο της οριστικής διαπιστώσεως του κατά πόσον η απορριπτική διοικητική απόφαση είναι σύνομη.

59. Εν ολίγοις, η πραγματοποίηση συνεντεύξεως του αιτούντος από τη δικαστική αρχή πρέπει να εξαρτάται από το αν αυτή είναι αναγκαία στο πλαίσιο της «πλήρους εξετάσεως» στην οποία υποχρεούται να προβεί ο δικαστής, χάριν της πραγματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του αιτούντος άσυλο. Η οδηγία 2013/32 δεν θέλησε να καταστήσει τη συνέντευξη υποχρεωτική, αλλά ούτε και απέκλεισε τη δυνατότητα να διαταχθεί η διεξαγωγή της, όταν ο δικάζων δικαστής εκτιμά ότι αυτό είναι απαραίτητο για την έκδοση αποφάσεως.

60. Τα προεκτεθέντα ισχύουν για όλες τις ένδικες διαδικασίες στις οποίες ελέγχεται ο σύνομος χαρακτήρας των διοικητικών αποφάσεων με τις οποίες απορρίπτονται αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας. Εντούτοις, υπάρχουν ορισμένες οριακές περιπτώσεις στις οποίες ο απαράδεκτος χαρακτήρας της ένδικης προσφυγής είναι τόσο προφανής και πρόδηλος ώστε η προβλεπόμενη στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 υποχρέωση «πλήρους εξετάσεως» να πληρούται λαμβάνοντας μόνο υπόψη είτε τα υπομνήματα που υποβάλλονται στο δικαστήριο (ήτοι, ήδη στο πλαίσιο της διαδικασίας) είτε τα αντικειμενικά στοιχεία που περιέχονται στον διοικητικό φάκελο.

61. Σε τέτοιες περιπτώσεις προδήλως απαράδεκτης ένδικης προσφυγής ή, επίσης προφανούς, ελλείψεως νόμιμης βάσεως του αιτήματος της προσφυγής, η απαίτηση διεξαγωγής (δεύτερης) προσωπικής συνεντεύξεως, επιπλέον εκείνης του προδικαστικού σταδίου, είναι τόσο άστοχη όσο και δυσανάλογη.

62. Συγκεκριμένα, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η ένδικη προσφυγή είναι απολύτως αδύνατον να ευδοκιμήσει¹⁹ και στις οποίες η διεξαγωγή συνεντεύξεως δεν έχει κανένα νόημα ή σκοπιμότητα. Δεν προκύπτει ο λόγος για τον οποίο οι σχετικές ένδικες προσφυγές δεν μπορούν να κριθούν ως απαράδεκτες όταν είναι προδήλως αβάσιμες ή δεν πληρούν τις ελάχιστες δικονομικές προϋποθέσεις. Επαναλαμβάνω ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές²⁰, είναι θεμιτό το δικαστήριο να εκδίδει την απόφασή του χωρίς να χρειάζεται να λάβει περαιτέρω μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο της διαδικασίας.

63. Πάντως, πέραν των ως άνω περιπτώσεων, όταν η ενδεχόμενη αδυναμία ευδοκιμήσεως προσφυγής εξαρτάται από πιο αμφιλεγόμενες εκτιμήσεις επί της ουσίας του αιτήματος, ο χαρακτηρισμός της προσφυγής ως απαράδεκτης (ή η απόρριψη αυτής) πρέπει, υποχρεωτικά, να έπεται της «εξετάσεως» αυτής επί της ουσίας, η οποία, για να είναι «πλήρης», κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή στοιχεία προς θεμελίωση της σχετικής κρίσεως. Μεταξύ άλλων, εφόσον απαιτείται, η προσωπική εξέταση του αιτούντος μπορεί να είναι πρόσφορο μέσο προκειμένου η δικαστική αρχή να καταλήξει σε απόφαση.

¹⁹ Πρόκειται, για παράδειγμα, για αναμφίβολα εκπρόθεσμες προσφυγές ή προσφυγές οι οποίες δεν πληρούν τις ελάχιστες υποχρεωτικές δικονομικές διατυπώσεις, οι οποίες πρέπει να κρίνονται απαράδεκτες a limine. Η συγκεκριμένη κατηγορία προσφυγών μπορεί επίσης να απορρίπτεται για λόγους ουσίας, χωρίς να χρειάζεται να εξαντληθεί η συνήθης διαδικαστική οδός, όταν το αίτημα του προσφεύγοντος στηρίζεται, για παράδειγμα, σε αναπτύξεις απολύτως ξένες προς τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, μεταξύ άλλων περιπτώσεων.

²⁰ Το Δικαστήριο υιοθέτησε τη νομολογία του ΕΔΔΑ, υπό την έννοια ότι δεν χρειάζεται να διεξάγεται προφορική διαδικασία, «όταν στην υπόθεση δεν εγείρονται πραγματικά ή νομικά ζητήματα τα οποία δεν μπορούν να επιλυθούν καταλλήλως βάσει της δικογραφίας και των γραπτών παρατηρήσεων που υπέβαλαν οι διάδικοι». Βλ., αντί πολλών, απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Andechser Molkerei Scheitz κατά Επιτροπής (C-682/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:356, σκέψη 46), με παραπομπή στην απόφαση του ΕΔΔΑ της 12ης Νοεμβρίου 2012, Dögy κατά Σουηδίας (CE:ECHR:2002:1112JUD002839495, § 37).

64. Ο χαρακτηρισμός προσφυγής ως απαράδεκτης ή αβάσιμης πρέπει να είναι πάντοτε αποτέλεσμα κρίσεως βασισμένης στην ανάλυση των πραγματικών και νομικών περιστάσεων του αιτήματος της προσφυγής. Αναπόφευκτα, το αποτέλεσμα αυτό θα εξαρτάται από τη φύση της αιτίας που συνεπάγεται αδυναμία ευδοκιμήσεως της προσφυγής. Κατά την αξιολόγηση δε της εν λόγω αιτίας (ή των αιτιών), τα στοιχεία επί των οποίων θα θεμελιωθεί η οικεία κρίση μπορεί ενίοτε να προκύπτουν άμεσα από την ίδια την προσφυγή και τον προηγούμενο διοικητικό φάκελο, ενώ, σε άλλες περιπτώσεις, θα πρέπει να αναζητηθούν μέσω διαδικασίας διεξαγωγής αποδείξεων.

65. Δεδομένου ότι η οδηγία 2013/32 προβλέπει την υποχρεωτική διεξαγωγή συνεντεύξεως κατά το διοικητικό στάδιο εξετάσεως της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας, εκτιμώ ότι ανάγκη επαναλήψεως της κατά την ένδικη διαδικασία συντρέχει μόνον εάν η (πρώτη) συνέντευξη δεν ήταν, τελικώς, επαρκώς σαφής για τον δικαστή που εκδικάζει την ένδικη προσφυγή και ο οποίος διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με την έκβαση της προσφυγής.

66. Εκτιμώ ότι, υπό τις περιστάσεις στις οποίες μόλις αναφέρθηκα, η συνέντευξη του αιτούντος, τη διεξαγωγή της οποίας αποφασίζει ο δικαστής κατά τη διακριτική του ευχέρεια, θα συνιστά διαδικαστική διατύπωση η οποία δεν είναι δυνατόν να παραλειφθεί για τους λόγους ταχείας διεκπεραιώσεως που μνημονεύονται στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2013/32.

67. Στις ίδιες αυτές περιπτώσεις, παράγοντες οικονομικού χαρακτήρα (όπως οι μνημονευόμενοι από το αιτούν δικαστήριο)²¹ επίσης δεν μπορούν να εμποδίσουν τη διεξαγωγή συνεντεύξεως στο πλαίσιο της διαδικασίας. Καίτοι στην εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2013/32²⁰ γίνεται δεκτό ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία εξετάσεως, δεν επιτρέπεται η κατάργηση διαδικαστικών διατυπώσεων οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής του προσφεύγοντος. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη γίνεται αναφορά μόνο στη δυνατότητα προβλέψεως «μικρότερων [...] προθεσμιών για ορισμένα διαδικαστικά βήματα», με την επιφύλαξη πάντως της ανάγκης πλήρους εξετάσεως της αιτήσεως διασφαλιζομένων των θεμελιωδών αρχών και εγγυήσεων που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία.

68. Επομένως, το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει τη διεξαγωγή συνεντεύξεως, αλλά ούτε και επιτρέπει στον εθνικό νομοθέτη να απαγορεύει στο δικαστήριο να αποφασίσει τη διεξαγωγή της, όταν το δικαστήριο εκτιμά ότι τούτο είναι απαραίτητο για την πλήρη εξέταση των πραγματικών και νομικών περιστάσεων της αιτήσεως ασύλου, αφού κρίνει ανεπαρκείς τις πληροφορίες που αντλήθηκαν κατά τη συνέντευξη που διεξήχθη κατά το διοικητικό στάδιο. Οι δικονομικές ρυθμίσεις των κρατών μελών πρέπει να παρέχουν στον δικαστή τη δυνατότητα προσωπικής ακροάσεως του αιτούντος σε μια τέτοια περίπτωση, εφόσον το κρίνει απαραίτητο.

69. Για να επανέλθω στην υπόθεση που αποτελεί αντικείμενο της προδικαστικής παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο δεν έχει αμφιβολίες –κάθε άλλο, μάλιστα– για τον προδήλως αβάσιμο χαρακτήρα της προσφυγής του M. Sacko, του οποίου η αίτηση είναι σαφές ότι δεν στηρίζεται στις αιτίες που θα δικαιολογούσαν τη χορήγηση διεθνούς προστασίας. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει δυνατότητα να κριθεί άμεσα ως απαράδεκτη ή να απορριφθεί η προσφυγή, χωρίς εκ νέου συνέντευξη του αιτούντος (και νυν προσφεύγοντος). Βεβαίως, η απόφαση αυτή θα είναι έγκυρη στο μέτρο που είναι αποτέλεσμα πλήρους εξετάσεως όλων των περιστάσεων της υποθέσεως, περιλαμβανομένης της «λυσιτελούς γνωστοποίησεως της απόψεως» του M. Sacko, η οποία εχώρησε κατά την προσωπική συνέντευξη που διεξήχθη κατά το διοικητικό στάδιο της διαδικασίας.

²¹ Παράγραφος 2, σελίδα 4, του πρωτότυπου ιταλικού κειμένου της αποφάσεως περί παραπομπής.

70. Από την ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 19, παράγραφος 9, του Decreto Legislativo 150 του 2011), όπως την εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, δεν φαίνεται να αποκλείεται η διεξαγωγή συνεντεύξεως κατά το δικαστικό στάδιο της διαδικασίας, δεδομένου ότι η ως άνω διάταξη επιτρέπει στο δικαστήριο να λάβει τα μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων που κρίνει ως απαραίτητα. Επομένως, δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι η νομοθεσία αυτή αντιβαίνει στο σύστημα προσφυγών που προβλέπεται στην οδηγία 2013/32.

71. Πάντως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να ταχθεί υπέρ της μίας ή της άλλης ερμηνείας της επίμαχης ιταλικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο δεν μπορεί να λάβει θέση στη διαφωνία, η ύπαρξη της οποίας προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής και η οποία ανέκυψε με αφορμή τη σχετική θέση του *Suprema Corte di Cassazione* (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) και του αιτούντος δικαστηρίου, πολλώ δε μάλλον καθόσον, όπως αφήνει να εννοηθεί η Ιταλική Κυβέρνηση²², δεν μπορεί να αποκλεισθεί εναλλακτική ερμηνεία σύμφωνη με αυτήν που προτείνω για την οδηγία 2013/32. Σε κάθε περίπτωση, η επίλυση του ζητήματος αυτού απόκειται στο αιτούν δικαστήριο.

VI. Πρόταση

72. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο *Tribunale di Milano* (πρωτοδικείο Μιλάνο, Ιταλία) ως εξής:

«Η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, και ιδίως τα άρθρα της 12, 14, 31 και 46, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η αρμόδια δικαστική αρχή έχει τη δυνατότητα να εκδώσει αμέσως απόφαση, χωρίς να απαιτείται προσωπική συνέντευξη του προσφεύγοντος, επί των προσφυγών που ασκούνται κατά της απορρίψεως αιτήσεων χορηγήσεως διεθνούς προστασίας όταν:

- α) η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη και, επομένως, δεν έχει πιθανότητες να ευδοκιμήσει, και
- β) η εν λόγω απόφαση εκδίδεται κατόπιν πλήρους εξετάσεως των πραγματικών και νομικών περιστάσεων της καταστάσεως του αιτούντος, περιλαμβανομένων των πληροφοριών από την προσωπική συνέντευξη που διεξήχθη κατά το διοικητικό στάδιο, οι οποίες επαρκούν, κατά το δικαστήριο, για την έκδοση αποφάσεως επί της προσφυγής.»

²² Παράγραφοι 24 και 25 των γραπτών παρατηρήσεων της Ιταλικής Κυβερνήσεως.